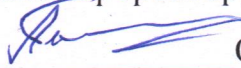

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЗАГАЛЬНОУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

«СХВАЛЕНО»:

Перший проректор, доцент

 Олександр ЛОМЕЙКО

_____ 2023 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор, професор

 Сергій КЮРЧЕВ

_____ 2023 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації
педагогічних та науково-педагогічних працівників
«Сучасна українська мова в побутовій та професійній комунікації»

ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ

Освітня програма підвищення кваліфікації для педагогічних і науково-педагогічних працівників «Сучасна українська мова в побутовій та професійній комунікації». Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. 11 с.

Розробники:

Шарова Т.М. – професор, доктор філологічних наук, професор кафедри суспільно-гуманітарних наук;

Землянська А.В. – доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук;

Шаров С.В. – доцент, кандидат педагогічних наук, в.о. завідувача кафедри комп'ютерних наук

РОЗГЛЯНУТО І УХВАЛЕНО

Науково-методичною радою ТДАТУ

Протокол № 1

від 30 серпня 2023 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ТДАТУ

Протокол № _

від _____ 2023 року

1. Обґрунтування освітньої програми

Згідно з чинним законодавством України, обов'язковим є використання державної мови в усіх професійних сферах та діловодстві. Знання української та практикування у спілкуванні державною мовою на різних рівнях робить особистість в сучасних умовах конкурентоспроможною на ринку праці. Це значно розширює професійні можливості вчителя-словесника, сприяє успішним перемовинам у бізнес-сфері, допомагає створенню якісного контенту в ЗМІ та на онлайн-ресурсах тощо. Крім того, на сьогодні обов'язковою умовою для всіх державних службовців є вільне володіння державною мовою, що має бути підтверджено відповідним сертифікатом.

2. Особливості та ключові переваги програми

Особливістю змісту запропонованої програми є вивчення української мови в контексті сучасних норм, змін у правописі та етикеті спілкування, застосування гаджетів та особливостей користування мовними засобами в мережі Інтернет:

- 1) застосовуючи трансдисциплінарний метод;
- 2) акцентуючи на використанні інформаційно-комунікаційних технологій у філологічній освіті;
- 3) ознайомлюючи з основами медіаграмотності;
- 4) використовуючи творчі та інтерактивні методики навчання.

Здійснення практично на кожному занятті внутрішньопредметного зв'язку з вітчизняною і зарубіжною літературами, ораторським мистецтвом, використання інформаційно-комунікаційних технологій та методики інтерактивного навчання, аналіз та коригування текстів та поглиблення вмінь і навичок створювати власне висловлювання і публічно його проголошувати сприяє розширенню і поглибленню ключових компетентностей (soft skills) сучасного фахівця в будь-якій сфері; підвищує статус української мови в сучасному світі.

Під час вивчення сучасної української мови в побутовому та професійному комунікативному просторі слід зосередитися на таких ключових аспектах:

- реалізацію моделі сучасного громадянина України, мовної особистості;

- поглиблення інформаційної та комунікативної компетентностей;
- ознайомлення із новими методиками і технологіями роботи з навчальним матеріалом з української мови.

3. Мета програми, основні завдання

Мета програми полягає у глибокому засвоєнні слухачами основних норм і правил сучасної української мови, новітніх засобів підвищення рівня володіння мовою, формування загальних компетентностей; ознайомлення із можливостями використання інформаційно-комунікаційних технологій на різних етапах мовної освіти.

Завдання:

- формування знань про основні тенденції розвитку сучасної української мови;
- оглядове вивчення мовних норм;
- подальший розвиток умінь і навичок аналізу текстів різних стилів, мовних одиниць;
- поглиблення вмінь і навичок продукування текстів різного спрямування;
- поглиблення вмінь і навичок ділової комунікації, формування комунікативних стратегій державною мовою;
- ознайомлення з принципами академічної доброчесності у роботі з текстами й документами.

4. Цільова аудиторія освітньої програми (або рівень кваліфікації, для якого пропонується програма)

Доросла аудиторія (здобувачі вищої освіти, випускники закладів професійної і вищої освіти, педагогічні та науково-педагогічні працівники, держслужбовці, представники бізнесу тощо).

5. Тривалість освітньої програми: 30 год. (1 кредит ECTS).

Обов'язковим додатком до освітньої програми є робочий навчальний план.

6. Сфера реалізації набутих компетентностей після опанування освітньої програми

Опанування програмою передбачає отримання сертифікату про завершення освітньої програми «Сучасна українська мова в побутовій та професійній комунікації» та зарахування прослуханих годин як підвищення кваліфікації та різновид неформальної освіти.

7. Кадрове забезпечення освітньої програми

Шарова Тетяна Михайлівна – доктор філологічних наук, професор кафедри суспільно-гуманітарних наук Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Землянська Аліна Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Шаров Сергій Володимирович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри комп'ютерних наук Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

8. Матеріально-технічне забезпечення програми

Навчальний процес освітньої програми «Сучасна українська мова в побутовій та професійній комунікації» планується здійснювати в онлайн-режимі з використанням платформи Zoom.

Викладання курсу забезпечено:

- підручниками в електронному форматі;
- різними візуальними розробками (презентації, постери, інфографіки, інтерактивні завдання на онлайн-ресурсах тощо);
- гаджетами.

Програмні компетентності:

- здатність породжувати нові ідеї (креативність), зокрема в педагогічній діяльності; організувати освітній процес, використовуючи сучасні педагогічні й інформаційно-комунікаційні технології;
- здатність відбирати й аналізувати мовні одиниці, продукувати тексти відповідно до комунікативної ситуації;
- здатність до побутового та професійного комунікування державною мовою;
- здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності в педагогічній та науково-методичній діяльності, діловій сфері, ЗМІ тощо.

Програмні результати навчання:

- володіння комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти), здатність вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень;
- знання основних функцій мови як суспільного явища, її норм, особливостей використання мовних одиниць у певному контексті;
- вміння й навички ділового та педагогічного мовлення, складання офіційних документів та навчальних матеріалів, підготовка й проголошення публічних промов;
- знання основних принципів академічної доброчесності, вміння дотримуватись їх у професійній діяльності.

Анотація освітньої програми

Програму розраховано на здобувачів вищої освіти та випускників закладів професійної і вищої освіти, педагогічних та науково-педагогічних працівників, держслужбовців, представників бізнесу тощо.

Навчальне навантаження освітньої програми «Сучасна українська мова в побутовій та професійній комунікації» розраховано на 30 годин (1 кредит ECTS).

Об'єктом вивчення програми є сучасні тенденції розвитку української мови та особливості комунікації державною мовою у побутовій та професійній сферах.

Предметом вивчення є мовні норми і правила, культура та особливості спілкування державною мовою в різних сферах людської діяльності.

Освітня програма складається з таких змістових модулів:

Модуль 1. Український правопис: основні норми і правила.

Модуль 2. Культура мовлення: побутовий та професійний рівні.

Модуль 3. Комунікативні модули функціонування української мови.

Модуль 4. Академічне письмо та доброчесність.

Модуль 1. Український правопис: основні норми і правила

Предметом вивчення є чинні норми і правила української мови (орфоепічні, орфографічні, лексичні, пунктуаційні тощо).

Мета – закріпити знання українського правопису, основних норм і правил української мови, стилістичні особливості мовних конструкцій; розвивати вміння й навички аналізу мовних одиниць, побудови мовних конструкцій, використання інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні державної мови.

Тема 1. Норми української мови. Роль мови в різних сферах життєдіяльності людини. Поняття «норма». Види норм української мови (фонетичні, лексичні, орфоепічні, морфологічні та ін.). Нововведення в українському правописі. Орфографічно-пунктуаційний практикум. Лексичні труднощі української мови.

Тема 2. Стилїстика української мови. Поняття «мовний стиль». Види стилів. Стилїстичні норми в побутовій та професійній сферах. Науковий стиль: вимоги, проблеми, практика.

Тема 3. Дїагностика результатів навчання із використанням інформаційно-комунікаційних технологїй. Використання фахових сайтів для перевірки рівня володіння державною мовою. Створення навчальних та робочих матеріалів українською мовою на паперових та електронних носіях.

Модуль 2. Культура мовлення: побутовий та професійний рівні

Предметом вивчення є норми і правила спілкування українською мовою в різних сферах людської діяльності, формально-змістові чинники продукування текстів та публічних виступів.

Мета – навчити користуватися нормами й можливими варіантами літературної мови в різних мовленнєвих сферах.

Тема 1. Загальні вимоги до тексту. Поняття «текст». Види текстів. Основні вимоги до змісту текстів: об'єктивність, логічна послідовність, точність, доречність, виразність, повнота інформації тощо.

Тема 2. Поняття культура мовлення. Вимоги до мовлення: виразність, доцільність, доречність, дохідливість, емоційність та ін. Мовленнєвий етикет. Повсякденне мовлення та його особливості. Педагогічне мовлення: норми і правила. Наукове мовлення. Написання есе. Ділове мовлення.

Тема 3. Форми спілкування. Монологічне мовлення. Види монологів. Діалогічне мовлення. Полілог та способи керування розмовою в полілозі.

Модуль 3. Комунікативні модули функціонування української мови

Предметом вивчення є основні модули комунікації українською мовою та їх продукування.

Метою дисципліни є розвиток вмінь і навичок усного і писемного мовлення в різних комунікативних ситуаціях.

Тема 1. Основні модули комунікації та їх продукування. Усне і писемне мовлення. Мова жестів. Уявний модус. Публічний виступ: етапи підготовки, невербальне мовлення, візуалізація доповіді, ораторська майстерність.

Тема 2. Мовні кліше та мовні штампи. Поняття «мовне кліше», «мовний штамп». Мовні кліше і розмовне мовлення. Мовні штампи в науковому тексті. Мовні кліше і штампи в художніх текстах. Мовні кліше в діловій сфері.

Тема 3. Моделі комунікативних ситуацій та мовна поведінка. Поняття «комунікативна ситуація». Типи комунікативних ситуацій. Нестандартна мовна поведінка комунікантів.

Тема 4. Основи медіаграмотності. Поняття медіаграмотності. Види фейків. Способи верифікації інформації. Мистецтво створення інформаційних повідомлень (прес-релізи, замітки про результати діяльності, оголошення тощо). Медіаграмотність в освіті.

Модуль 4. Академічне письмо та доброчесність

Предметом вивчення є дотримання етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової, творчої діяльності, у діловій сфері з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень, виробництва тощо.

Метою дисципліни є ознайомлення з основними принципами розробки та впровадження механізмів забезпечення академічної доброчесності, вивчення успішного досвіду українських закладів освіти із розробки регулятивних процедур для контролю над дотриманням норм академічної доброчесності та основ академічного письма.

Тема 1. Види академічної недоброчесності. Поняття «академічна доброчесність». Види порушень академічної доброчесності: академічний плагіат, фабрикація, обман, списування, хабарництво.

Тема 2. Основи академічного письма

Науковий стиль, науковий текст, академічна комунікація, академічне письмо: інтегральне та диференційне. Традиції академічного спілкування та міжнародний досвід. Поняття про академічне письмо, його категорійні ознаки, змістове наповнення і способи викладу матеріалу. Жанри академічного письма: первинні та вторинні.

Тема 3. Програми для перевірки тексту на плагіат. Програми перевірки на плагіат та їх особливості. Доступні пошукові системи.

Тема 4. Рекомендації щодо уникнення плагіату. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими

працівниками, представниками ЗМІ, прес-служб установ та ін. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти.

Тема 5. Авторське право. Поняття про «авторське право». Особливості оформлення свідоцтв про авторське право та патентів на винахід.

Література

1. Галузьяк В. Класифікація стилів педагогічного спілкування. *Проблеми освіти: наукового-методичний збірник*. 2001. №26. С. 23–33.
2. Гладких Г.В., Шаров С.В. Напрями формування комунікативної компетентності студентів. *Інноваційна педагогіка*. 2019. №1(11). С. 70–74.
3. Зайко Л.Я. Медіаграмотність як елемент захисту аудиторії від маніпуляцій реклами. *Scientific notes Institute of journalism*. 2016. Issue 63. P. 53–57.
4. Землянська А.В. Особливості мовної освіти здобувачів вищої освіти технічних спеціальностей в умовах сьогодення. *Соціально-гуманітарні виміри правової держави: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 27 жовтня 2022 р.)*. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. С. 46–49.
5. Зубков М.Г. Сучасна українська ділова мова. 2-ге вид., доп. Х. : Торсінг, 2002. 448 с.
6. Коваленко А.С., Шаров С.В. Розвиток медіаграмотності за допомогою онлайн платформи Prometheus. *Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи: матеріали XXIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (2 липня 2019 р., м. Переяслав-Хмельницький)*, 2019. С. 157–161.
7. Колоїз Ж. В. Основи академічного письма : практикум. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2019. 178 с.
8. Пономарів О. Культура слова : мовностилістичні поради : [навч. посібн.]. К. : Либідь, 1999. 240 с.
9. Семенов О.М. Культура наукової української мови : [навч. посібн.]. К. : ВЦ “Академія”, 2010. 216 с.

10. Слободянюк О.М. Роль науково-педагогічного колективу у формуванні культури академічної доброчесності студентів. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2018. №.6. С. 134–139.
11. Тицька Я.О. Академічна доброчесність як елемент системи забезпечення якості освіти. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2018. № 34. С. 4–7.
12. Ткаченко В.В., Кожекіна Л.Ю., Денисюк О.Я. Практики протидії плагіату в українських ВНЗ як складова академічної доброчесності. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Серія: Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. 2017. №38. С. 82–86.
13. Шарова Т.М., Шаров С.В., Бородіхіна О.В. Формування комунікативно-діалогічної компетентності студентів-філологів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Філологія». Вип. 29. Т.1. 2017. С. 74–76.
14. Шарова Т.М., Шаров С.В., Землянська А.В., Землянський А.М. Академічна культура та академічне письмо: навчальний посібник. Запоріжжя: ТДАТУ, 2023. 208 с.
15. Sharov S. Popularization of academic integrity through massive open online courses. *Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka*. 2020. №53. P. 23–26.